

Recursos gubernatius. Doctrina de la Direcció General de Dret i d'Entitats Jurídiques (novembre 2015)

Comentaris a les Resolucions de la Direcció General de Dret i d'Entitats Jurídiques de 26 de novembre de 2015 (JUS/2905/2015 i JUS/2941/2015).

Miriam Anderson

Professora Agregada de Dret Civil
Universitat de Barcelona

Abstract

Comentaris a les Resolucions de la Direcció General de Dret i d'Entitats Jurídiques de 26 de novembre de 2015 (JUS/2904/2015; DOGC núm. 7026, de 21.12.2015) (acceptació d'herència deferida en testament atorgat per persona judicialment incapacitada) i 26 de novembre de 2015 (JUS/2941/2015; DOGC núm. 7026, de 28.12.2015) (escriptura d'elevació a públic d'acords de cessament de la convivència: atribució a una de les parts de l'habitatge familiar, a canvi del pagament d'un preu per la quota que corresponia a la seva exparella).

Comments on the Decisions of the Catalan Directorate General of Law and Legal Entities dated 26 November 2015 (JUS/2904/2015; DOGC n. 7026, de 21.12.2015)(acceptance of an inheritance distributed by means of a will made when the testator had already been declared incapable by a court) and 26 November 2015 (JUS/2941/2015; DOGC n. 7026, de 28.12.2015) (transfer of half of a jointly owned property to the other co-owner within an agreement designed to regulate the effects of cohabitation coming to an end).

Title: Comments on the Decisions of the Catalan Directorate General of Law and Legal Entities (November 2015).

Keywords: Catalan private law, Land Registry, Land Registry complaints, validity of wills, formal requirements of wills, judicial declaration of incapacity, cohabitation, agreements on termination of cohabitation, severance of joint ownership.

Paraules clau: Dret civil català, Registre de la Propietat, recursos governatius, validesa del testament, requisits formals del testament, declaració judicial d'incapacitat, unions estables de parella, acords de cessament de la convivència, divisió de la cosa comuna.

Palabras clave: Derecho civil catalán, Registro de la Propiedad, recursos gubernativos, validez del testamento, requisitos formales del testamento, declaración judicial de incapacidad, uniones estables de pareja, acuerdos de cese de la convivencia, división de la cosa común.

---

* Aquests comentaris s'inscriuen en els Projectes 2014 SGR 22, Grup d'Estudi del Dret Civil Català, i DER2014-54267-P.

Sumari

1. Resolució de 26 de novembre de 2015 (JUS/2904/2015; DOGC núm. 7022, de 21.12.2015).
Acceptació d'herència deferida en testament atorgat per persona judicialment incapacitada
    - 1.1. Introducció
    - 1.2. El termini per a la interposició del recurs
    - 1.2. El testament atorgat per persona judicialment incapacitada
    - 1.3. La "declaració" de nul·litat del testament - i els seus efectes
  2. Resolució de 26 de novembre de 2015 (JUS/2941/2015; DOGC núm. 7026, de 28.12.2015).
Escriptura d'elevació a públic d'acords de cessament de la convivència: atribució a una de les parts de l'habitatge familiar, a canvi del pagament d'un preu per la quota que corresponia a la seva exparella
    - 2.1. Introducció
    - 2.2. El contingut del conveni d'extinció de parella estable, equiparable al del conveni regulador d'una ruptura matrimonial
    - 2.3. La necessitat d'aprovació judicial del conveni d'extinció de parella estable quan hi ha un fill menor
    - 2.4. La dificultat de distingir entre compravenda i divisió de comunitat amb compensació dinerària
- Taula de jurisprudència citada
- Bibliografia citada

1. Resolució de 26 de novembre de 2015 (JUS/2904/2015; DOGC núm. 7022, de 21.12.2015). Acceptació d'herència deferida en testament atorgat per persona judicialment incapacitada

1.1. Introducció

Es denega la inscripció d'una escriptura d'acceptació d'herència atorgada pels cosins de la causant, que havien estat instituïts hereus en un testament posterior a la declaració judicial d'incapacitat de la causant.

De la resolució comentada se'n desprèn que aquest testament en revocava un altre de notarial anterior a la incapacitació (la sentència és de novembre de 2007, mentre que el testament és de març del mateix any). En el nou testament de 2013, que es va atorgar davant de notari desplaçat a la residència on s'entén que vivia la causant, s'inclouen disposicions dissenyades per evitar la ineficàcia per preterició, tot i que no sabem si la causant tenia legitimaris (només se'ns diu que era soltera). Val a dir que integraven l'herència béns mobles i trenta-sis finques.

L'escriptura es qualifica negativament dues vegades, malgrat que el segon cop s'hi havia incorporat una diligència d'aclariment en què es feia constar la interpretació del notari de l'art. 421-9 CCCat. Segons la registradora, l'incompliment dels requisits establerts per aquest precepte, per als casos en què la intervenció dels facultatius és preceptiva (així, quan hi ha hagut incapacitació judicial prèvia que, en aquest cas, constava al Registre de la Propietat), comporta la nul·litat del testament (art. 422-1 CCCat) i consegüent reviviscència de l'anterior. Per tal de poder inscriure l'escriptura presentada caldria que s'acredités el reintegrament de la capacitat per sentència amb anterioritat a la data del testament. Sosté també la registradora que l'aplicació de l'art. 422-9 CCCat és independent del fet que el notari conegui o no la incapacitació.

El notari recurrent, en canvi, entén que l'art. 421-9 CCCat té caràcter excepcional i que no modifica la regla segons la qual correspon al notari l'apreciació de la capacitat del testador. Sosté que tampoc no es pot considerar que el precepte estableixi nous requisits formals sense els quals el testament seria nul, sinó que cal interpretar-lo com a eina per "reforçar la posició del fedatari en el cas que conegués la incapacitació judicial". Igualment, al·lega que la registradora no pot passar pel damunt del judici de capacitat dut a terme pel notari sota la seva responsabilitat; es tractaria, segons aquest parer, d'una matèria exclosa de la qualificació registral, qualificació que tampoc podria, en opinió del notari, "declarar" nul el testament, cosa que comportaria l'assumpció de funcions jurisdiccionals (Fets II).

La registradora, en el seu informe, confirma els arguments de la qualificació, remarcant que és la sentència d'incapacitació la que ha de determinar l'extensió i límits de la capacitat i que, si no conté cap pronunciament quant a la capacitat de testar, s'ha d'aplicar el que preveu l'art. 421-9 CCCat.

1.2. El termini per a la interposició del recurs

La DGDEJ es planteja en primer lloc la possibilitat que el recurs s'hagués presentat de manera extemporània, atès que la nota de qualificació era del 27 de juliol i el recurs no va arribar al Registre de la Propietat fins el 7 de setembre, tot i portar data del 31 d'agost. Podria haver transcorregut, així, el termini d'un mes que marca l'art. 326 LH, aplicable per remissió de l'art. 3.1 de la Llei 5/2009, del 28 d'abril, dels recursos contra la qualificació negativa dels títols o les clàusules concretes en matèria de dret català que s'hagin d'inscriure en un registre de la propietat, mercantil o de béns mobles de Catalunya. Això no obstant, en no saber-se la data de notificació de la qualificació i no haver formulat la registradora cap objecció a una eventual presentació extemporània del recurs, la DGDEJ entra a analitzar el fons de l'assumpte. Se segueix d'aquesta manera un criteri favorable a l'admissibilitat del recurs en supòsits dubtosos, en la mateixa línia que ha anat establint la DGRN.

Així ha estat, per exemple, en les resolucions de la DGRN de 10 de desembre de 2013 (BOE núm. 22, de 25.1.2014), 23 de juny de 2014 (BOE núm. 183, de 19.7.2014) i de 21 d'abril de 2015 (BOE núm. 130, d'1.6. 2015). En la primera d'elles, citada també en les posteriors, s'afirmava que: "[...] el derecho de los ciudadanos a recurrir debe prevalecer cuando existan dudas, tanto como manifestación de su derecho de acceso a la Administración como por razones de economía procesal" i d'aquesta manera cal procedir si no ha quedat acreditat que la presentació del recurs va ser extemporània.

1.2. El testament atorgat per persona judicialment incapacitada

Resolta en aquest sentit la qüestió procedimental, la DGDEJ dedica el segon fonament jurídic a explicar quins requisits ha de complir el testament atorgat per persona judicialment incapacitada. A banda de recordar, amb abundant cita de jurisprudència, el caràcter de presumpció *iuris tantum* que l'ordenament atribueix al judici de capacitat que ha de dur a terme el notari (art. 421-3 i 421-7 CCCat; FD 2.3), la DGDEJ té cura d'afirmar que aquesta presumpció no opera si es tracta de persones menors de catorze anys o judicialment incapacitades. No es diu de manera explícita, però sembla que la raó per aquesta darrera exclusió es troba, justament, en l'art. 421-9 CCCat, que exigeix la intervenció de dos facultatius que certifiquin la suficient capacitat i lucidesa del testador i que aquests dictàmens constin en el propi testament, així com les signatures dels facultatius (en sentit semblant al que estableix, d'altra banda, l'art. 665 del Codi civil estatal).

A diferència del que entenia el recurrent, la DGDEJ descarta que el precepte es pugui interpretar com una mesura per assegurar la posició del notari coneixedor de la incapacitació. Per a la DGDEJ, es tracta d'un precepte ubicat sistemàticament entre els restants dedicats a la forma dels testaments i s'assenyala que "[t]ot i que hi ha remissions a la legislació notarial, els requisits formals que s'imposen formen part de les particularitats que l'ordenament jurídic català exigeix per a la validesa dels testaments atorgats a Catalunya" (FD 2.2). Per tant, es conclou que, en un intent de trobar un equilibri entre la llibertat de testar i la seguretat jurídica, l'ordenament permet que les persones incapacitades judicialment puguin testar en interval lúcida, sense necessitat d'acudir a un

procediment judicial per revisar la sentència d'incapacitació, però amb certes limitacions formals, de manera paral·lela al que succeeix amb els menors d'edat, però majors de 14 anys, que no poden testar de forma hològrafa. En el cas dels incapacitats judicialment, l'art. 421-9 CCCat "imposa un requisit formal afegit", consistent en "la intervenció de dos facultatius, que poden ser professionals de la psiquiatria o altres anàlegs, el dictamen dels quals no supleix el judici de capacitat que correspon al notari, però ha de ser pres en consideració per aquest a l'hora de fer aquell judici" (FD 2.4). Més endavant (FD 2.5), la DGDEJ recupera aquesta noció quan afirma que "[s]i una persona incapacitada, en un moment del tot lúcid, atorga testament sense el compliment dels requisits formals de l'art. 421-9, el testament serà nul, no tant per manca de capacitat, perquè potser en aquell moment tenia capacitat natural més que suficient, sinó per defecte de forma" (tot i que unes línies més avall parla de possible anul·labilitat del testament *ex art. 422-1 CCCat* per haver-se atorgat sense complir els requisits legals de *capacitat* i forma). En tot cas, conclou que: "l'art. 421-9 del CCCat no regula pròpiament el judici de capacitat notarial, sinó que imposa i afegeix un determinat requisit formal al testament, explicatiu o justificatiu de la capacitat de la testadora en el moment de testar, sens perjudici del judici notarial de capacitat, que hi haurà de constar en qualsevol cas".

La independència entre el judici de capacitat del notari (essencial) i el requisit de forma (també essencial) consistent en la intervenció de facultatius cas que el testador estigui judicialment incapacitat es porta fins a l'extrem d'afirmar que "[f]ins i tot podria donar-se el supòsit que el testament inclogués el dictamen dels facultatius contrari a la capacitat de la testadora, però que el notari considerés que sí que tenia prou lucidesa per a testar, supòsit potser arriscat per a la responsabilitat civil del notari, però en el qual el testament seria formalment vàlid" (FD 2.4). Tot i que aquesta tesi s'havia defensat també en publicacions de tipus acadèmic [JOU I MIRABENT (2009) 188, tot advertint que el notari respondria personalment dels perjudicis que pugui ocasionar], cal tenir en compte que suposa una correcció important a la lletra de l'art. 421-9.2 CCCat. Aquesta norma requereix, per tal que l'incapacitat *pugui testar*, que els dos facultatius certifiquin que té en aquell moment prou capacitat i lucidesa per fer-ho; és a dir, que no podria testar si el dictamen dels facultatius (o d'un d'ells) resultés negatiu. Sembla, per tant, que tampoc en aquest cas es compliria, en puritat, el requisit de forma que imposa el precepte de referència, encara que el criteri del notari fos "més correcte" que el dels dos facultatius escollits. La lletra del precepte sembla molt clara en aquest sentit: el requisit consisteix en la incorporació de dos dictàmens de facultatius positius; amb informes negatius no s'assoleix el llindar de seguretat que persegueix la norma. Possiblement, atès que no hi ha més límit que l'econòmic als dictàmens que es poden demanar, resulta més prudent no atorgar el testament fins que no es compti amb dos dictàmens favorables a la capacitat per testar, a risc que el testament decaigui per defecte purament formal.

Quant a l'al·legació per part del notari en el sentit que l'art. 421-9 CCCat s'ha d'entendre aplicable només si el notari sap que el testador ha estat judicialment incapacitat, la DGDEJ el rebutja frontalment. Admet que no es pot exigir al notari que investigui cas per cas si el testador està judicialment incapacitat o no, sinó que serà la pròpia persona o els que li són propers els qui ho advertiran al notari; tot i això, no l'eximeix de fer les indagacions o

preguntes adequades per tal d'assegurar-se que la persona té suficient capacitat natural i, si escau, fer les indagacions que li semblin oportunes per esbrinar si ha estat incapacitat (FD 2.5). Evidentment, la DGDEJ no entra a valorar la possible responsabilitat civil del notari en l'atorgament del testament posterior a la incapacitació (responsabilitat que, en tot cas, haurien de fer valer els afavorits per aquest testament), però darrere de les seves afirmacions s'intueix, d'una banda, una exigència de lleialtat de cara als parents i altres persones properes a la persona incapacitada, que haurien de comunicar aquest fet al notari i, de l'altra, una crida al sentit comú (o a la diligència deguda o a la "raonabilitat" de què tant es parla en l'actualitat) en l'actuació notarial, quan s'està davant de circumstàncies que puguin fer pensar en una eventual incapacitació; desconeixem, en el nostre cas, per exemple, per quins motius (si merament físics o també psíquics) la testadora vivia en una residència i no en podia sortir per anar a la notaria a atorgar testament.

Aquesta interpretació, sens dubte, no deixa en una posició massa segura el notari. És una situació semblant a la que es produeix quan es requereix del notari un certificat successori europeu que acrediti l'eficàcia d'un testament, en un context en què el notari no té manera humana de saber si ha estat impugnat judicialment, tret que hagi caducat l'acció. En el cas de la incapacitació, té manera de saber-ho, certament, tant mitjançant la consulta al Registre Civil com - i així succeeix en el cas que ens ocupa - consultant directament el Registre de la Propietat. Però si no té obligació de fer la pertinent consulta, tot queda al seu criteri subjectiu. S'hauria d'aprofitar la reforma del Registre Civil per promoure sistemes d'informació àgil i continuada als notaris en aquest àmbit.

Respecte a aquesta qüestió, s'ha sostingut (JOU I MIRABENT (2009), 187) que "el notari no podrà saber l'existència de la incapacitació llevat que li consti personalment o l'adverteixin de la incapacitació el mateix testador (cosa improbable) o els seus familiars. Aquest fet ens duu a una consideració bàsica: el notari no respondrà mai per defecte de forma del testament si, sense saber que el testador està incapacitat i trobant-lo ell amb capacitat natural suficient, autoritza el testament sense la intervenció dels dos facultatius, sense perjudici que sigui anul·lable per manca de capacitat o per defecte formal". En el text es manté una posició més matisada, en el sentit que sembla raonable, en alguns casos, que el notari es procuri la informació necessària, que podrà aconseguir senzillament consultant el Registre Civil, per tal d'esbrinar si una persona està o no incapacitada, quan sigui com a mínim probable que ho pugui estar, malgrat tenir, a criteri del notari, la capacitat natural suficient per testar.

La DGDEJ, com a argument *a maiore*, afirma en el fonament de dret 2.6 que, essent el Registre Civil un registre públic, el que hi ha inscrit es presumeix conegut per tothom. Caldria matisar que, malgrat que el contingut del Registre es presumeix exacte i que és oposable a tercers des de la data de la inscripció, l'ordenament espanyol no adopta la ficció de presumir que tothom coneix els estats i situacions que publica. La possibilitat de coneixement no s'equipara necessàriament a la presumpció.

En tot cas, l'argument del notari es rebutja i és que, en efecte, l'art. 421-9 CCCat no distingeix entre els casos en què el notari sap que el testador estava incapacitat i aquells en què no ho sap, sinó entre els casos en què hi ha incapacitació judicial prèvia i aquells en què no és així (millorant, en conseqüència, el que establia el derogat art. 116 CS).

1.3. La “declaració” de nul·litat del testament – i els seus efectes

El notari al·legava també que la registradora s’havia investit de facultats jurisdiccionals en considerar nul el testament. La DGDEJ, en el fonament de dret tercer, explica que la registradora “no declara nul el testament, sinó que, als efectes de la inscripció, no pot considerar-lo apte per a fonamentar la transmissió hereditària”. En aquest sentit, recorda que el registrador ha de qualificar els documents presentats, tant pel que resulti dels mateixos com per allò que es desprengui del propi Registre i, en aquest cas, constava la incapacitació de la testadora. Equipara el supòsit a aquells en què títols perfectament vàlids no tinguin accés al Registre per no complir-se els requisits del tracte successiu o si, per exemple, es pretengués inscriure una adquisició per testament si el causant havia atorgat un heretament amb anterioritat. En el cas que ens ocupa, s’entén que la registradora havia de denegar la inscripció perquè del Registre en resultava la incapacitació i aquesta circumstància determina que el testament s’hauria d’haver atorgat amb les formalitats que preveu l’art. 421-9 CCCat.

De fet, encara que l’obstacle no es desprengués del Registre, l’art. 18 LH obliga al Registrador a qualificar, en les escriptures públiques, tant els requisits formals com la validesa dels actes dispositius que s’hi continguin i la capacitat dels atorgants.

En aquesta línia d’entendre que, quan la causa de nul·litat és aparent i clara, el registrador ha de denegar la inscripció, es pot veure la resolució de la DGRN de 21 de novembre de 2014 (BOE núm. 300, de 12.12. 2014), entre d’altres, on es va afirmar que :

“[...]como ya ha declarado reiteradamente el Centro Directivo, la privación de eficacia del contenido patrimonial de un determinado testamento exige, a falta de conformidad de todos los afectados, una previa declaración judicial que, tras un procedimiento contencioso instado por quien esté legitimado para ello, provoque su pérdida de eficacia (total o parcial); y ello porque el principio constitucional de salvaguarda judicial de los derechos (cfr. artículo 24 de la Constitución Española) en conjunción con el valor de ley de la sucesión que tiene el testamento formalmente válido (cfr. artículo 658 del Código Civil), conduce inexorablemente a la necesidad de una declaración judicial para privar de efectos a un testamento *que no incurra en caducidad ni en vicios sustanciales de forma* (Resolución de 13 de septiembre de 2001).” (FD 2; la cursiva és nostra). Per tant, a contrari, no cal la declaració judicial quan el testament incorre en vicis substancials de forma, cosa que entenc es pot predicar del que no compleix els requisits previstos a l’art. 421-9 CCCat, que es poden detectar amb una mera lectura, no valorativa, de l’escriptura.

Ara bé, la DGDEJ també afirma que, de la mateixa manera que no es pot inscriure una acceptació d’herència basada en un títol nul, tampoc no podrien els afavorits per l’anterior testament pretendre la inscripció, atès que primer caldria que s’impugnés judicialment amb èxit el darrer testament. Sens perjudici d’entendre que això pot tenir sentit en el context d’una regulació catalana de la nul·litat testamentària procliu a evitar els litigis successoris [per això tot defecte és convalidable per pacte, per renúncia a l’acció o per execució voluntària, i la caducitat sembla regir per a tots els supòsits d’invalidesa: art. 422-3 CCCat; sobre aquesta qüestió, ANDERSON (2009) 259-261 i 274-279], sorgeix el dubte de si la solució que s’apunta en la resolució és la més idònia des d’un punt de vista operatiu: si és clar, evident i palès a ulls de tothom que el darrer testament és nul per infracció de l’art. 421-9 CCCat, també hauria de ser clara i no presentar dubtes la reviviscència del testament anterior, que és l’efecte directe que atribueix la llei a la nul·litat del testament posterior (art.

422-4.1). Si la nul·litat del darrer testament és tan palesa que permet denegar la inscripció, deu ser perquè, amb pràctica seguretat, una eventual sentència el declararia nul i no volem que el Registre publiqui actes invàlids. Per això, obligar els interessats en fer valer el primer testament a impugnar judicialment el segon per, després, poder inscriure la seva adquisició, porta a una situació d'estancament per un temps incert, durant el qual ningú no es podrà fer constar al Registre la successió en les titularitats de la causant. Passaria el mateix si no hi hagués testament anterior i s'hagués d'obrir la successió intestada? Si s'aplica la mateixa argumentació, la resposta hauria de ser afirmativa. I encara sorgeix un altre interrogant: s'hauria d'haver inscrit l'escriptura d'adquisició de l'herència sobre la base del darrer testament (nul per infracció de l'art. 421-9 CCCat) si l'escriptura s'hagués presentat un cop caducada l'acció per impugnar-lo (art. 422-3.2)? Potser en aquest cas es podria sostenir que el registrador no pot analitzar amb certesa el *dies a quo* i que, per tant, la caducitat s'hauria d'apreciar judicialment o bé s'hauria d'acreditar el compliment dels requisits previstos a l'art. 422-3.3 CCCat. Tot i això, les preguntes que es formulen permeten una mínima reflexió sobre si té sentit que la qualificació pugui ser negativa quan la nul·litat és flagrant, però que no s'admeti una qualificació positiva, d'un altre document atorgat a l'empara, per exemple, d'un testament anterior, l'eficàcia del qual es fonamenta justament en aquella nul·litat inqüestionable.

2. Resolució de 26 de novembre de 2015 (JUS/2941/2015; DOGC núm. 7026, de 28.12.2015). Escripura d'elevació a públic d'acords de cessament de la convivència: atribució a una de les parts de l'habitatge familiar, a canvi del pagament d'un preu per la quota que corresponia a la seva exparella

2.1. Introducció

Una parella havia conviscut durant aproximadament cinc anys, havien tingut una filla en comú (de sis anys en el moment de presentar l'escriptura) i van decidir posar fi a la convivència. Per tal de regular-ne les conseqüències, van elaborar uns acords, que es van incorporar posteriorment a una escriptura pública, que és la que rep la qualificació negativa que dóna lloc al recurs.

Entre els acords, n'hi havia de contingut clarament familiar (com ara els relatius a la guarda conjunta, els horaris i el calendari de la menor i la contribució a les despeses que generés) i altres de contingut patrimonial. Interessa al recurs el pacte per mitjà del qual el pare transmet a la seva exparella la meitat indivisa que li corresponia en l'habitatge familiar, a canvi d'un preu de 10.000€.

Quan s'intenta inscriure l'adquisició d'aquesta meitat indivisa, el registrador emet qualificació negativa, per diversos motius: en primer lloc, per entendre que s'està davant d'una compravenda de quota, que, per tant, hauria de constar en la corresponent escriptura pública, i que, a més, per tal d'inscriure s'hauria d'acreditar el pagament o l'exempció de l'import sobre l'increment de valor dels terrenys de naturalesa urbana. Afirmar el registrador, en segon lloc, que els art. 234-1 i següents del CCCat exigeixen l'aprovació judicial dels acords de trencament de la convivència si hi ha fills menors. En l'informe

reitera que no es tracta d'un acte de divisió de la cosa comuna, sinó de la reunió de tots els titulars del dret de propietat en una sola persona, prèvia l'adquisició de la quota de l'altre per transmissió onerosa. Considera que es tracta d'una transmissió que no forma part del contingut propi d'un conveni regulador i insisteix en la necessitat d'aprovació judicial *ex* art. 234-8 CCCat. També li sembla que en seu de parella estable no es preveu la possible divisió de béns en comunitat ordinària, sinó que en tot cas s'hauria de dur a terme per la via de l'art. 552-11.6 CCCat, per mitjà de la corresponent escriptura de divisió.

La qualificació va ser recorreguda per l'adquirent del 100% de la titularitat del bé, que defensava l'aplicabilitat de l'art. 552-11.5 CCCat, en un supòsit en què la divisió es practicava compensant amb diners el valor de la participació de l'altre, sense que s'hagués de considerar preu ni excés d'adjudicació. D'altra banda, considerava que s'infringia l'art. 232-12 CCCat, que permet l'exercici simultani de l'acció de divisió de la cosa comuna en els plets de nul·litat, separació i divorci. La recurrent estimava irrellevant l'existència de la filla menor o que entre els pactes s'hi contingués també l'atribució de l'ús de l'habitatge familiar. En consonància amb la seva posició, considerava que no era necessari acreditar el pagament de la plusvàlua municipal.

2.2. El contingut del conveni d'extinció de parella estable, equiparable al del conveni regulador d'una ruptura matrimonial

Partint de la idea que el dret català atribueix la mateixa protecció a tot tipus de família, independentment de la seva base matrimonial o no (art. 231-1 CCat), la DGDEJ conclou, en el fonament de dret primer, que no hi ha limitació quant al possible contingut dels pactes d'extinció d'una parella estable en comparació amb els pactes que es poden incloure en un conveni regulador:

“De tots els preceptes esmentats [en particular, es refereix als art. 234-7 i 234-8, i a les remissions que allà es formulen] es dedueix que el legislador ha volgut equiparar la causa dels pactes de ruptura matrimonial amb la dels pactes d'extinció de parella estable i que en ambdós casos el criteri orientador que regeix els pactes és l'interès dels fills menors d'edat, criteri que exerceix l'autoritat judicial en aprovar-los o rebutjant-ne l'aprovació, en el cas que estés menyscabat l'interès d'algun fill menor d'edat.” (FD 1.3)

“La identitat de causa entre ambdós tipus de convenis resulta també de la disposició addicional cinquena de la Llei 25/2010, del 29 de juliol, del llibre segon del Codi civil de Catalunya, relatiu a la persona i família, que disposa que en el procediment judicial que fa referència a la ruptura de la parella estable qualsevol dels membres de la parella pot exercir l'acció de divisió de la cosa comuna respecte als béns que tinguin en comunitat ordinària indivisa. Aquesta darrera previsió processal pressuposa doncs que amb independència de l'existència del vincle matrimonial, l'extinció de la parella estable pot produir idèntics efectes patrimonials que la separació o dissolució matrimonials. I si en seu processal d'extinció de parella estable es pot instar l'acció de divisió de la cosa comuna -com també regula l'article 552-11.6 del CCC-, res no ha d'impedir que en el conveni d'extinció de parella -que pot evitar el procediment judicial- també es puguin contenir disposicions relatives a la divisió de béns en comú. En aquest sentit doncs no podem acceptar l'argumentació del registrador relativa a la limitació del contingut dels pactes d'extinció de parella estable.” (FD 1.4)

El dubte quant a la possibilitat de procedir a la divisió de la cosa comuna que sembla intuir-se en el raonament del registrador resta esvaït pel que estableix la disposició

adicional cinquena de la Llei 25/2010, en conjunció amb les remissions que es fan en seu de parelles estables a la normativa corresponent a la ruptura matrimonial. Tot i ser aquest l'objectiu prioritari del fonament de dret, que inclou una afirmació més àmplia pel que fa a l'equiparació de continguts, l'argumentació de la DGDEJ posa especial èmfasi, ja des d'aquest primer fonament de dret, en els aspectes en què es requereix aprovació judicial degut a la presència de fills menors, qüestió aquesta que és objecte, pròpiament, del fonament de dret segon.

2.3. La necessitat d'aprovació judicial del conveni d'extinció de parella estable quan hi ha un fill menor

La recurrent havia entès que la necessitat d'aprovació judicial de l'atribució de l'ús de l'habitatge no comprometia de cap manera la possibilitat d'inscriure el resultat de la dissolució del condomini sobre aquest mateix habitatge familiar. La DGDEJ, en canvi, considera que no es pot prescindir en aquests casos de l'aprovació judicial, per entendre que "en qualsevol cas és l'autoritat judicial qui ha de valorar, ateses les circumstàncies, si els pactes assolits són conformes a l'interès de la menor" (FD 2.1). I continua afirmant que:

"Així ho estableix l'esmentat article 234-8.2 del CCC, que pressuposa la necessitat de l'aprovació judicial de l'acord relatiu a l'atribució o distribució de l'ús de l'habitatge familiar, i que permet al jutge atribuir-lo al membre de la parella que en tingui més necessitat si la guarda dels fills és compartida o distribuïda entre ambdós membres de la parella. Aquest és precisament el cas que ens ocupa, ja que al conveni es pacta la guarda conjunta de la filla comuna, consistent a repartir-se les setmanes per dies alterns. Per tant, amb independència de la necessitat d'aprovació judicial d'aquest règim de guarda conjunta, l'atribució de l'habitatge familiar a un dels membres de la parella ultrapassa les facultats de lliure disposició patrimonial i està subjecta a l'aprovació judicial que estableix l'expressat precepte 234-8.2 CCC." (FD 2.1)

Convé matisar, però, que el que requereix aprovació judicial, segons l'art. 234-8.2 CCCat, no és l'atribució de l'habitatge familiar (és a dir, l'adjudicació de la titularitat de l'habitatge familiar, tal vegada resultant d'una divisió), sinó l'atribució o distribució de l'ús de l'habitatge, que en el conveni de referència corresponia a qui n'esdevingué, al mateix temps, titular única (la mare de la menor).

Procedeix immediatament després la DGDEJ a explicar que cal valorar si el pacte de repartiment de despeses de la filla i la manca de pacte d'aliments "compensen l'atribució de la meitat indivisa de l'habitatge familiar amb un pagament de deu mil euros pel valor de la meitat indivisa de la casa que s'adjudica". Sembla que amb aquesta afirmació es vol relacionar el fet que la menor estigui correctament atesa o no amb el valor de la contraprestació pagada per a l'adquisició de la meitat indivisa de la finca. Això seria més raonable si la finca s'adjudicés a la filla i "a canvi" no se li prestessin aliments d'una altra forma, però a qui subscriu li sembla que aquest no és el cas. La contraprestació per la meitat indivisa de la finca té a veure amb les relacions entre els cotitulars i el valor que atribueixin a aquesta participació. En canvi, el benestar de la menor s'hauria de valorar en funció de si quedaran cobertes les seves despeses, si comptarà amb un habitatge familiar (encara que no pertanyés a la persona amb qui convisqui, si fos el cas) i si les relacions personals amb els progenitors s'han establert tenint en compte el seu interès superior. Però la titularitat de l'habitatge, en principi, li és irrellevant. Qüestió ben diferent és la que

preveu l'art. 234-8.3 CCCat, quan estableix que si l'habitatge pertany a qui no en té atribuït l'ús, aquesta circumstància ha de ser tinguda en compte de cara a calcular les prestacions alimentàries de què es tracti. De fet, aquest precepte dóna la idea que la titularitat pot determinar l'abast de les prestacions, no a l'inrevés. I la fiscalització judicial del repartiment de titularitats sembla que només té lloc quan la divisió de la cosa comuna es judicialitza (segurament fins i tot l'art. 552-10.3 CCCat està pensat per als supòsits de divisió judicial, i, si més no, únicament per al cas que el menor fos cotitular, no per al cas que pugui resultar perjudicat per la divisió d'un bé que no li pertany, com ara l'habitatge objecte del recurs). És a dir, el que estableixen els art. 232-12, 552-11.6 i la disposició addicional cinquena de la Llei 25/2006 és precisament l'opció d'acumular al plet principal la pretensió de divisió, però no l'obligació de fer-ho (en el mateix sentit s'ha d'interpretar l'art. 438 de la Llei d'Enjudiciament Civil). Si dos cònjuges interposen demanda de divorci (de mutu acord o contenciosa), però pacten separadament la divisió de la cosa comuna: podrà el jutge entrar a valorar si la divisió s'ha fet en atenció a l'interès superior del menor? Sembla que manca el fonament legal necessari per respondre afirmativament. Una altra cosa és que interessi, i molt, que se sàpiga a qui pertany què abans que (o, com a màxim, simultàniament a què) el jutge decideixi la resta de mesures que sí que afecten directament els menors i, entre elles, destacadament, l'atribució de l'ús de l'habitatge.

Aquesta idea es pot detectar en el fonament de dret 2.2 de la resolució que ara es comenta. La DGDEJ posa l'accent, malgrat no afirmar-ho expressament, en la conveniència que el jutge pugui valorar conjuntament totes les circumstàncies concurrents en un determinat supòsit per tal d'aprovar o no acords que puguin afectar els menors. Per això, contràriament al que succeeix en la regulació processal actualment vigent, que retarda la liquidació del règim econòmic matrimonial al moment de la fermesa de la sentència dictada al plet principal de nul·litat, separació o divorci (vegeu, especialment, els arts. 95 CCE i 810 LEC; cfr. 232-17 CCCat i art. 247 del Codi civil d'Aragó), fóra idoni que les qüestions patrimonials entre els cònjuges es resolguessin conjuntament amb el plet principal. Altrament, resulta difícil per al jutge determinar, per exemple, qui pot tenir dret a una prestació compensatòria (com pot saber si es podrà mantenir un nivell de vida similar, si encara no s'han repartit els béns comuns o no s'ha determinat el crèdit de participació, posem per cas?). Tampoc es podran fixar aliments per als fills de manera òptima sense tenir al davant el retrat final de la situació patrimonial dels cònjuges o membres d'una parella estable. Però aquesta és una qüestió que afecta íntegrament el sistema de crisis matrimonials previst pel legislador espanyol, i acceptat pel català, que difícilment es pot solucionar sense una reforma legal. (ANDERSON, 2014, 355-360; sobre el decaïgut avantprojecte de reforma parcial d'aquest sistema, que es tramitava juntament amb la reforma estatal de la responsabilitat parental, 360-365)

En tot cas, la DGDEJ acaba el seu raonament fent referència a la impossibilitat d'aplicar, al seu parer, l'art. 233-5 CCCat, al qual remet l'art. 234-6.3 CCCat:

“L'article 233-5 del CCC permet que hi hagi altres pactes fora del conveni regulador adoptats després de la ruptura de la convivència que vinculin els cònjuges, precepte que s'aplica tant a ruptures matrimonials com de parella estable (article 234-6.3 del CCC). Segons aquest article aquests pactes vinculen els atorgants però si s'han d'adoptat sense assistència lletrada independent per a cadascun dels cònjuges es poden deixar sense efecte; i en qualsevol cas, s'hi

atenen a la guarda i relacions personals amb els fills menors, i també als aliments a favor d'aquests, només són eficaços si són conformes a llur interès. Considerem doncs no aplicable al cas aquest precepte, perquè ni estem davant 'd'altres pactes' sinó d'un conveni regulador complet, ni consta cap assistència lletrada independent de cadascun dels atorgants -na D. R. B. és advocada, però no consta que la seva parella estigui assistida de lletrat independent-, ni tampoc són acords neutres en relació amb la filla menor d'edat, sinó que justament en regulen tot el règim de guarda, relacions personals i aliments. És per això que l'interès de la menor s'ha de poder verificar per l'autoritat judicial a través de l'aprovació del conveni." (FD 2.3)

Sembla, doncs, que la DGDEJ entén que no és possible que es pactin tots els efectes de la ruptura sense que aquests acords es presentin a l'autoritat judicial com a conveni regulador, per a la seva aprovació, si hi ha fills menors. Ben al contrari, l'art. 233-5 CCCat té com a finalitat donar cobertura legal expressa a l'eficàcia vinculant dels pactes adoptats després del cessament de la convivència, que poden tenir el mateix contingut que un eventual conveni regulador (en el sentit del document que recull la proposta de mesures que els cònjuges o integrants d'una parella demanen de manera consensual que el jutge aprovi). Per això mateix se'n pot reclamar el compliment en el plet matrimonial (o de ruptura de la parella). I, atès que es vol assegurar que els contractants hagin reflexionat de manera suficient abans de prendre decisions d'aquest tipus, es demana assistència lletrada independent. En el cas, no se sap si el pare de la menor en va tenir o no, però no hi ha cap dubte, segons les dades del supòsit, que el termini per revocar el pacte s'havia escolat amb escreix, no ja quan es presenta l'escriptura al registre, sinó fins i tot quan el pacte s'eleva a públic.

L'apartat 3 de l'art. 233-5 CCCat estableix la ineficàcia dels pactes en matèria de guarda i de relacions personals amb els fills menors, i també els d'aliments a favors dels fills menors, si no són conformes a l'interès superior del menor en el moment en què se'n pretengui el compliment. La DGDEJ dedueix d'aquesta previsió que, quan hi ha fills menors, el pacte s'ha de sotmetre a l'autoritat judicial per a la seva aprovació com a conveni regulador. Des d'aquesta perspectiva, que no es comparteix, qualsevol acord entre cònjuges o membres d'una parella estable en crisi, si hi ha fills menors, s'ha de portar a judici per tal que sigui eficaç. Res més lluny, al meu parer, del que pretén la norma, que únicament permet que els cònjuges o integrants d'una parella en crisi es considerin desvinculats dels acords que directament afectin els fills (guarda, relacions personals i aliments, però només d'aquests) quan en el moment en què s'han de complir no siguin idonis per a la millor satisfacció de l'interès dels menors. Això no suposa que perdin la seva força vinculant els restants pactes (així, l'eventual prestació compensatòria o alimentària, els acords sobre compensació econòmica per raó de treball o, amb més motiu, els pactes de dissolució del condomini; en canvi, l'atribució de l'ús de l'habitatge podria veure's afectada per una alteració de les circumstàncies relatives als menors, com ho demostraria també la previsió de l'art. 233-21.3 CCCat).

No és aquest, però, el criteri de la DGDEJ que, com ja s'ha explicat, entén que, en haver-hi una menor interessada en els pactes de ruptura de la convivència, aquests necessàriament s'han de subjectar tots ells a l'aprovació judicial, encara que es refereixin a aspectes de titularitat com el que motiva el recurs.

2.4. La dificultat de distingir entre compravenda i divisió de comunitat amb compensació dinerària

El registrador havia plantejat que no hi havia dissolució de condomini, sinó transmissió onerosa de la meitat indivisa a canvi d'un preu, cosa que trobava empara en algunes de les expressions que es feien servir en l'acord. Exigia, per tant, escriptura pública i acreditació d'haver satisfet o comunicat a l'Administració l'operació als efectes de l'impost sobre l'increment de valor dels terrenys de naturalesa urbana. Sense aquesta acreditació, l'art. 254 LH conduiria al tancament registral.

Tal i com afirma la DGDEJ, el requisit de títol públic ja s'hauria complert en aquest cas.

Es pot contrastar aquest supòsit amb el que va decidir la resolució de la DGRN de 10 de juny de 2010 (BOE núm. 192, de 9.8.2010) en un cas en què s'havia aprovat judicialment un conveni regulador de les relacions entre els progenitors units en parella estable de conformitat amb la legislació valenciana i els seus fills menors, però en el qual també s'hi contenia una dissolució de condomini. La DGRN va entendre en aquell cas que, essent independent aquesta operació del contingut propi del conveni regulador, calia escriptura pública per a la inscripció. Així, en el FD 3 es podia llegir que: "[...]según la reiterada doctrina de esta Dirección General, que al exigir el artículo 3 de la Ley Hipotecaria para inscribir en el Registro los títulos relativos a bienes inmuebles o derechos reales que estén consignados en escritura pública, ejecutoria o documento auténtico, no quiere ello decir que puedan constar en cualquiera de estas clases de documentos indistintamente, sino en aquellos que legalmente sean los propios del acto o contrato que haya de inscribirse; de modo que la doctrina y preceptos hipotecarios no reputan indiferente la especie de documento auténtico presentado en el Registro, y exigen el congruente con la naturaleza del acto inscribible [...]." També en l'àmbit de les crisis matrimoniales, la DGDEJ havia exigít escriptura pública quan la distribució de béns excedís del que era conseqüència de la liquidació del règim econòmic matrimonial o quan es tractés d'adjudicar béns afectes a l'aixecament de les càrregues familiars, com podia ser l'habitatge habitual; així, entre altres, es poden veure les resolucions de la DGRN d'11 d'abril de 2012 (BOE núm. 118, de 17.5.2012), 7 de juliol de 2012 (BOE núm. 227, de 20.9.2012), 26 de juny de 2013 (BOE núm. 178, de 26.7.2013), 29 de setembre de 2014 (BOE núm. 260, de 27.10.2014), 27 de febrer de 2015 (BOE núm. 67, de 19.3.2015), 23 de novembre de 2015 (BOE núm. 301, de 17.12.2015) o 24 de novembre de 2015 (BOE núm. 301, de 17.12.2015). Val a dir que aquesta doctrina - malgrat la gradual ampliació - no s'adiu massa amb la reforma de l'art. 438 LEC, per obra de la disposició final 3.12 de la Llei 5/2012, de 6 de juliol, de mediació en assumptes civils i mercantils (actual art. 437.4.4^a LEC, en la redacció que li va donar la Llei 42/2015, de 5 d'octubre), en tant que s'estarien qualificant documents judicials i, actualment, l'adequació del mandat amb el procediment en què s'hagi obtingut, a la qual fa referència l'art. 100 RH, sembla incontestable, per a qualsevol bé i sigui quin sigui el règim econòmic matrimonial de què es tracti; per tant, sembla que el resultat documental d'un procediment idoni també hauria de permetre l'accés al Registre. En el cas que ens ocupa, però, la titulació pública adequada no era el problema, com queda dit, sinó, precisament, la manca d'aprovació judicial. El punt de partida de la doctrina de la DGDEJ és, doncs, radicalment oposat al de la DGRN, atesa la diferència entre els ordenaments en joc. Sobre la possibilitat de dividir béns en comunitat ordinària en sentència de divorci i la aptitud com a títol inscripció del testimoni de sentència ja s'havia pronunciat amb anterioritat la DGDEJ, en resolució de 7 d'octubre de 2011 (DOGC núm. 600, de 8.11.2011), comentada per ANDERSON, a *InDret* 3/2012.

Continua essent rellevant, en tot cas, determinar de quina operació es tracta a efectes de l'impost. Com a precisió prèvia, val a dir que no es fa cap menció als altres tributs, com ara l'impost de transmissions patrimonials, que podia haver meritat l'operació.

La DGDEJ entén que en aquest cas “el context on s’ubica l’adjudicació és el d’un conveni regulador dels efectes de l’extinció d’una parella estable i no una transmissió o dissolució de condomini aïllada de qualsevol altra consideració familiar” (FD 3.2). Continua afirmant que:

“Les persones que atorguen el document notarial són conscients que la causa de tots els pactes que eleven a públics és l’extinció de la parella estable, i no la mera dissolució de condomini o transmissió de la propietat a canvi de preu pactat en escriptura separada. Per això no podem considerar aquesta operació com aïllada de les altres contingudes en el conveni sinó que estan íntimament lligades entre si per una única causa, justament la mateixa que exigeix el control per l’autoritat judicial dels pactes assolits. Admesa la possibilitat que en un conveni d’extinció de parella estable es puguin regular els aspectes patrimonials de la ruptura de la parella i s’hi puguin pactar dissolucions de condomini, como hem expressat en l’apartat 1.3, l’analogia de la causa amb les situacions de ruptura matrimonial i la lògica de la situació ens porta a admetre que, malgrat la denominació que hagin emprat els atorgants, es tracta d’una autèntica dissolució de comunitat indivisa sobre una finca indivisible, amb compensació del valor, a l’empara de l’article 552-11.6 del CCC.”

Dit això, en el fonament de dret 3.4 entén aplicable extensivament l’art. 104 del Reial decret legislatiu 2/2004, de 5 de març, de la Llei reguladora de les hisendes locals, segons el qual no estan subjectes a l’impost les adjudicacions conseqüència de la liquidació del règim econòmic matrimonial, independentment de quin sigui. La DGDEJ entén que, essent necessària l’aprovació judicial que considera imprescindible al fonament de dret segon, i en aplicació del principi general de protecció de la família sense discriminació en funció del seu origen matrimonial o no, la mateixa norma hauria de regir per a la dissolució de parelles estables. Nogensmenys, en ser conscient que aquesta interpretació podria ser discutible en seu tributària, acaba conclouent que la naturalesa especificativa i no translativa de la dissolució de la comunitat proindivís hauria de conduir al mateix resultat:

“Com expressa la sentència del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya núm. 443/2013 de 18 d’abril, Sala Contenciosa Administrativa [JUR 2013\198614], l’obligació de compensar a l’altre comuner no és un ‘excés d’adjudicació’ sinó una obligació conseqüència de la indivisibilitat de la cosa comuna i de la necessitat en què s’ha trobat el legislador d’arbitrar procediments per no perpetuar la indivisió, que cap dels comuners està obligat a suportar. I en un supòsit anàleg, en el mateix sentit es pronuncia la consulta vinculant a la Direcció General de Tributs de 28 de juliol de 2008, que conclou que si no hi ha un excés d’adjudicació en l’adjudicació de la finca a un dels comuners, la simple extinció del condomini amb l’adjudicació proporcional als partícips no està subjecta a l’Impost sobre Increment del Valor dels Terrenys de Naturalesa Urbana. En el cas que ens ocupa, no hi ha cap indici que hi pugui haver cap excés d’adjudicació ni que el valor abonat de 10.000 euros sigui superior [o inferior] al valor de la participació indivisa. Aquests motius reforcen l’argument de la no subjecció de l’acte a l’impost sobre increment del valor dels terrenys de naturalesa urbana i la manca de tancament registral de l’article 254 de la Llei hipotecària.” (FD 3.5)

Aquesta és, sens dubte, l’argumentació més segura per tal d’entendre que no cal cap actuació relativa al tribut de referència, tot i que és habitual que els registradors continuïn exigint la comunicació a l’Ajuntament corresponent. S’aparta, per tant, la DGDEJ de la doctrina establerta sobre aquesta qüestió per la DGRN, que es troba resumida en la resolució de 27 de novembre de 2014 (BOE núm. 306, de 19.12.2014), justament quant a un supòsit de dissolució de comunitat ordinària amb compensacions entre els cotitulars:

“[E]l registrador, ante cualquier operación jurídica cuya registración se solicite, no sólo ha de calificar su validez y licitud, sino decidir también si se halla sujeto o no a impuestos; la valoración que haga de este último aspecto no será definitiva en el plano fiscal, pues no le corresponde la competencia liquidadora respecto de los diversos tributos; no obstante, será suficiente bien para acceder, en caso afirmativo, a la inscripción sin necesidad de que la administración fiscal ratifique la no sujeción, bien para suspenderla en caso negativo, en tanto no se acredite adecuadamente el pago, exención, prescripción o incluso la no sujeción respecto del impuesto que aquél consideró aplicable, de modo que el registrador, al solo efecto de decidir la inscripción, puede apreciar por sí la no sujeción fiscal del acto inscribible, evitando una multiplicación injustificada de los trámites pertinentes para el adecuado desenvolvimiento de la actividad jurídica registral. Ahora bien, no concurriendo circunstancias de realización de especial tarea de cooperación con la Administración de Justicia (Resolución de 21 de diciembre de 1987) ni resultando supuestos de expresa no sujeción al Impuesto (apartados 2. a 4. del artículo 104 del texto refundido de la Ley Reguladora de las Haciendas Locales) o de clara causa legal de exención fiscal –como ocurre en la aceptación de una hipoteca unilateral efectuada por la Tesorería General de la Seguridad Social (Resolución de 23 de abril de 2007)–, imponer al registrador la calificación de la sujeción o no al Impuesto de ciertos actos contenidos en la escritura supondría obligarle a realizar inevitablemente declaraciones tributarias que (aunque sea con los limitados efectos de facilitar el acceso al Registro de la Propiedad) quedan fuera del ámbito de la competencia reconocida a este Centro Directivo, de modo que, aunque es posible que el registrador aprecie la no sujeción de determinado acto a las obligaciones fiscales, ha de tenerse en cuenta que si para salvar su responsabilidad exigiere la correspondiente nota de pago, exención, prescripción o no sujeción, habrán de ser los órganos tributarios competentes –en este caso, municipales– los que podrán manifestarse al respecto al recibir la comunicación impuesta por ley, sin que corresponda a esta Dirección General el pronunciarse, a no existir razones superiores para ello (por ejemplo, cfr. artículo 118 de la Constitución) o tratarse de un supuesto en el que se esté incurriendo en la exigencia de un trámite desproporcionado que pueda producir una dilación indebida.” Destaca també la diferència de criteris entre totes dues direccions generals TENZA (2015) 26.

De fet, el context pot ser un dels indicis que permeten entendre que les parts persegueixen la divisió d'un bé materialment indivisible, però segurament sempre que hi hagi només dos cotitulars, tret que es dediquin per motius molt diferents a la negociació amb quotes indivises, el més habitual serà que es tracti de la dissolució del condomini i no d'una transmissió de la quota, i el mateix es pot dir quan per mitjà de la transmissió de quotes s'acabi amb la situació de comunitat, per adquirir-les totes un mateix comuner. La subjecció a l'impost (com també al de transmissions patrimonials) únicament tindrà lloc quan algun dels antics integrants de la comunitat hagi rebut més del que li correspondria en funció de la quota. Diferent és el cas en què, mantenint-se la comunitat, un dels cotitulars adquireixi la quota d'un (o d'alguns) dels altres, però no de tots, supòsit en el qual, clarament, sí que hi hauria transmissió i no podríem parlar de cap mena d'especificació.

*Taula de jurisprudència citada**Tribunal Superior de Justícia de Catalunya*

<i>Tribunal, Sala i data</i>	<i>Referència</i>
STSJC 18.4.2013 (Sala Contenciosa Administrativa)	JUR 2013\198614

Direcció General dels Registres i del Notariat

<i>Òrgan</i>	<i>Referència</i>
RDGRN 10.6.2010	BOE núm. 192, de 9.8.2010
RDGRN 11.4.2012	BOE núm. 118, de 17.5.2012
RDGRN 7.7.2012	BOE núm. 227, de 20.9.2012
RDGRN 26.6.2013	BOE núm. 178, de 26.7.2013
RDGRN 10.12.2013	BOE núm. 22, de 25.1.2014
RDGRN 23.6.2014	BOE núm. 183, de 19.7.2014
RDGRN 29.9.2014	(BOE núm. 260, de 27.10.2014)
RDGRN 21.11.2014	BOE núm. 300, de 12.12. 2014
RDGRN 27.11.2014	BOE núm. 306, de 19.12.2014
RDGRN 27.2.2015	BOE núm. 67, de 19.3.2015
RDGRN 21.4. 2015	BOE núm. 130, d'1.6. 2015
RDGRN 23.11.2015	BOE núm. 301, de 17.12.2015
RDGRN 24.11. 2015	BOE núm. 301, de 17.12.2015

Direcció General de Dret i Entitats Jurídiques

<i>Òrgan</i>	<i>Referència</i>
RDGDEJ 7.10.2011	JUS/2612/2011 (DOGC núm. 600, de 8.11.2011)

Bibliografia citada

Miriam ANDERSON (2009). "Comentari als articles 422-1 a 422-13 del Codi civil de Catalunya", a: Joan EGEA I FERNÁNDEZ i Josep FERRER I RIBA (dirs.). *Comentari al llibre quart del Codi civil de Catalunya*, Barcelona: Atelier, pp. 258-316.

Miriam ANDERSON (2012). "Recursos governatius. Comentaris a les Resolucions de la Direcció General de Dret i Entitats Jurídiques", *InDret* 3/2012 (http://www.indret.com/pdf/912_cat.pdf).

Miriam ANDERSON (2014). "Liquidation of Matrimonial Property Regimes in Spain: Pending Reforms", a: Walter PINTENS i Charlotte DECLERCK (eds.). *Patrimonium 2014*, Bruges: die Keure, pp. 355-370.

Lluís JOU I MIRABENT (2009). "Comentari a l'article 421-9 del Codi civil de Catalunya", a: Joan EGEA I FERNÁNDEZ i Josep FERRER I RIBA (dirs.). *Comentari al llibre quart del Codi civil de Catalunya*, Barcelona: Atelier, pp. 184-188.

María TENZA LLORENTE (2015). "Comentari a la Resolució JUS/2941/2015, de 26 de novembre", 180 *Boletín del Servicio de Estudios Registrales de Cataluña*, pp. 24-26.